

CMI – Center za metodologijo in informatiko
FDV – Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani
[http:// www.ris.org](http://www.ris.org)
email: info@ris.org

RIS 2002/3 - Gospodinjstva

UPORABA INTERNETA

Ljubljana, maj 2003

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
Center za metodologijo in informatiko, Projekt RIS
email: info@ris.org, URL: http://www.ris.org/

Naročnik raziskave:
Ministrstvo za informacijsko družbo, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport
Cilji raziskovalni program "Konkurenčnost Slovenije"

Projekt:
"Spremljanje razvoja informacijske družbe" V2-0509
Številka pogodbe: 3311-01-828509

UPORABA INTERNETA

Avtorji: Vasja Vehovar, Boris Kragelj

Povzetek: Po standardnem RISovem vprašanju o uporabi interneta je število uporabnikov interneta v populaciji 15 let in več v aprilu 2003 naraslo na okoli 600,000, kar v ciljni populaciji (15+) pomeni 37%. Vseh mesečnih uporabnikov interneta v starosti 10 in več pa je bilo 630,000, kar v celotni populaciji Slovenije predstavlja dobrih 31%. Po evropskem lokacijskem vprašanju o uporabi interneta (FlashEurobarometer) pa se število uporabnikov aprila 2003 v primerjavi z decembrom 2002 ni povečalo - internet uporablja vsaj na eni lokaciji približno 680,000 oseb oziroma 42% populacije 15 let in več. Razlika med RISovo in lokacijsko definicijo, ki jo uporablja FlashEurobarometer, znaša zaradi metodoloških posebnosti tokratnega vprašanja le 5%, vendar je verjetno še večja. Vsekakor zaenkrat ne moremo govoriti o zmanjšanju zaostanka Slovenije za EU. Na osnovi rezultatov Flash Eurobarometra 2002 je bilo namreč v decembru v EU 53% uporabnikov interneta v populaciji and 15 let, v Sloveniji pa 45%. Če za april 2003 ekstrapoliramo za EU oceno 55%, je Slovenija z 42% **v aprilu še izraziteje (13%) zaostajala za povprečjem v EU** kot pa v decembru (Si 45%: EU 53%). Zmanjšanje december 2002-april 2003 (45% → 42%) na osnovi lokacijske definicije za Slovenijo sicer ni statistično značilno in ga delno lahko pripišemo metodološkim specifičnostim aprilskega vprašalnika, zaradi česar je aprilska 2003 lokacijska ocena (42%) za Slovenijo verjetno nekoliko podcenjena. Po drugi strani pa podoben **zaostanek za 12% potrjujejo tudi ocene projekta SIBIS**. V pogledu dostopa do interneta med gospodinjstvi je zaostanek Slovenije za EU tradicionalno manjši, saj v Sloveniji uporablja internet v povprečju bistveno manjše število družinskih članov kot v EU - po zadnjem primerljivem podatku iz decembra 2002 je zaostanek pri gospodinjstvih stabilen in znaša 4% (Si 38%: EU 42%).

GLAVNE UGOTOVITVE

V aprilu 2003 je bila izvedena reprezentativna telefonska anketa RIS ($n=2,172$, 10-75 let), v kateri je bila podrobno analizirana tudi uporaba interneta. Prvič je bila na istih enotah opravljena tudi neposredna primerjava med RISovim splošnim vprašanjem o uporabi interneta v Sloveniji in Eurobarometrovim lokacijskim vprašanjem, s katerim se spremlja uporabo interneta v EU vsakih 6 mesecev. Glavne ugotovitve so naslednje:

- Pri neposredni primerjavi RISove in evropske Eurobarometrove definicije uporabnikov interneta se izkaže, da delež uporabnikov po RISovi definiciji sistematično zaostaja. Evropska definicija kaže za Slovenijo 5% več uporabnikov interneta (v populaciji 15 let in več) kot pa RISova definicija. Po evropski definiciji v Sloveniji aprila 2003 namreč več kot 680,000 oseb izjavlja, da uporabljajo internet vsaj na eni lokaciji, po standardni RISovi definiciji pa le približno 600,000 oseb izjavlja, da uporablja internet. V skladu s tem po evropski definiciji tako govorimo o 42% deležu uporabnikov (v populaciji 15 let in več) ter o 37% deležu po RISovi definiciji. Ocejujemo pa, da je zaradi metodoloških posebnosti v aprilskem vprašalniku razlika med definicijama še nekoliko večja.
- Primerjava med Slovenijo in EU na osnovi primerljive lokacijske definicije uporabe interneta za april 2003 (Slovenija 42% : EU 55%) kaže na približno 13% zaostajanje Slovenije za EU glede deleža uporabnikov interneta v populaciji 15 let in več. RISova definicija seveda kaže na večji zaostanek Slovenije (15%), vendar pa metodološko ni primerljiva z evropsko definicijo.
- Trend rasti uporabe interneta v Sloveniji v zadnjem obdobju kaže različne značilnosti, odvisno od definicije uporabe interneta. Po evropski definiciji delež uporabnikov interneta od decembra do aprila stagnira oziroma je celo statistično neznačilno upadel, po RISovi definiciji pa je statistično značilno narasel in se z 32% v decembru 2002 povzpел na 37% uporabnikov v aprilu 2003 (populacija 15 let in več). Razhajanje v trendu glede na definicijo je predvsem posledica metodoloških posebnosti aprilskih meritev, in verjetno delež slovenskih uporabnikov interneta tudi po evropski definiciji sledi evropskemu

trendu počasne rasti. Različna dinamika pa je lahko posledica specifične rasti segmenta manj intenzivnih uporabnikov, ki so vključeni v lokacijsko definicijo, izvzeti pa so iz definicije RIS. Mogoče je, da je naraščal le segment rednejših uporabnikov (ki so zajeti v definicijo RIS), širši segment občasnih uporabnikov, ki dostopa iz atipičnih lokacij (ki so poleg rednih uporabnikov vključeni v lokacijsko definicijo EU), pa se v tem času ni povečal.

- Pogostost uporabe interneta kaže, da internet postaja vsakodnevna dejavnost, saj ga večina uporabnikov interneta uporablja vse bolj pogosto. V populaciji 15 let in več 40% uporabnikov uporablja internet večkrat dnevno, nadaljnjih 40% ga uporablja skoraj vsak dan ali nekajkrat tedensko, samo slabih 20% pa jih uporablja internet le nekajkrat mesečno.
- Standardna definicija projekta RIS, kjer se upoštevajo vsi uporabniki v starosti 10 in več (in ne le nad 15 let) in kjer se upoštevajo le mesečni uporabniki (kar za nekaj odstotkov zmanjšuje število uporabnikov po splošni RISovi definiciji), kaže da je v Sloveniji teh uporabnikov 642,000, tedenskih uporabnikov je 528,000, dnevnih (uporabljajo internet vsak dan ali skoraj vsak dan) pa 362,000. O vsaj enkratni uporabi interneta pa poroča že 900,000 oseb ali 45% celotne populacije, kar pomeni, da je internet poleg 642,000 aktivnih uporabnikov že uporabilo še nadaljnjih 250,000 oseb, ki pa v uporabi interneta niso ostali, bodisi zaradi ovir bodisi zaradi pomanjkanja aktualnih vsebin.
- Najpogostejše mesto uporabe interneta v aprilu 2003 je doma (29% populacije 15 let in več uporablja internet od doma), sledi mu služba (22%) in šola ali fakulteta (9%), nekoliko pa je v zadnjem obdobju upadla uporaba interneta prek javno dostopnih točk (5%). Precej uporabnikov dostopa do interneta prek mobilnega telefona (4% populacije nad 15 let) in na poti prek prenosnega računalnika (1%).
- V Sloveniji ima decembra 2002 dostop do interneta 38% vseh gospodinjstev (260,000), kar je 4 % manj kot v EU (42%).

KAZALO

1	METODOLOGIJA.....	6
1.1	Uvod.....	6
1.2	Uporabniki interneta.....	7
2	UPORABNIKI INTERNETA	10
2.1	Definicije uporabnikov interneta.....	10
2.2	Deleži uporabnikov interneta - trendi.....	14
2.3	Deleži uporabnikov interneta po starostnih kategorijah.....	20
2.4	Pogostost uporabe interneta	24
2.5	Mesto uporabe interneta	26
3	PRIMERJAVA DEFINICIJ UPORABE INTERNETA	29
4	DOSTOP DO INTERNETA MED GOSPODINJSTVI	32

1 Metodologija

1.1 Uvod

Ugotovitve v poročilu temeljijo na podatkih, zbranih s telefonsko anketo, ki je bila izvedena v družbi CATI, v mesecu aprilu 2002. Z metodo računalniško podprtega telefonskega anketiranja, je bilo anketiranih 2,178 posameznikov v starosti od 10 do 75 let. Iz gospodinjstva so bili respondenti izbrani po metodi zadnjega rojstnega dne.

Ker gre pri podrobnejših analizah pogosto za majhno število enot, so v tabelah vpeljane naslednje oznake, ki jih velja upoštevati tudi, kadar niso eksplicitno zapisane:

- - *nesprejemljivo nenatančna ocena, navedena zgolj za ilustracijo (manj kot 10 enot)*
- (()) - zelo nenatančna ocena (med 10 in 20 enot)*
- () - nenatančna ocena (med 20 in 30 enot)*

Majhne celice torej služijo zgolj kot ilustracija, nikakor pa ne kot osnova za posplošeno trditev. Podrobnosti o interpretacijah pri majhnem številu podatkov so na predstavitveni strani <http://www.ris.org/topwww/metodologija.html>, kjer je obravnavana tudi metodologija.

Na nekaterih mestih je za realno razumevanje podatkov navedena tudi standardna napaka ocene (SE). Upoštevati velja, da je običajni 95% interval zaupanja širok ± 2 SE, statistično značilna razlika dveh neodvisnih ocen s podobno standardno napako pa je 2.8 SE.

Pri uteževanju je bil na osnovi populacijskih podatkov o starosti, izobrazbi, spolu, regiji, naselju in statusu opravljen postopek prilagajanja kontrolnim spremenljivkam – *raking*. Poleg navedenih spremenljivk (margin) je bila upoštevana tudi interakcija spola in starosti ter izobrazbe in zaposlitvenega statusa. V vseh navedenih kontrolnih spremenljivkah se torej vzorec ujema s slovensko populacijo.

1.2 Uporabniki interneta

V poročilu se nahajajo ocene o deležih uporabnikov interneta. Vprašanja o uporabi interneta so bila anketirancem zastavljena na 2 načina. Najprej s klasičnim RISovim vprašanjem:

“Ali uporabljate internet ... pri tem mislimo elektronsko pošto, www, ftp, WAP ali katerokoli drugo internet storitev?”,

nato pa še z vprašanjem EUROBAROMETRA, ki v okviru evropske raziskave o spremljanju informacijske družbe FLASH EUROBAROMETER 125 vprašanje o uporabi interneta ne postavlja na splošno, ampak glede na posamezno lokacijo uporabe interneta:

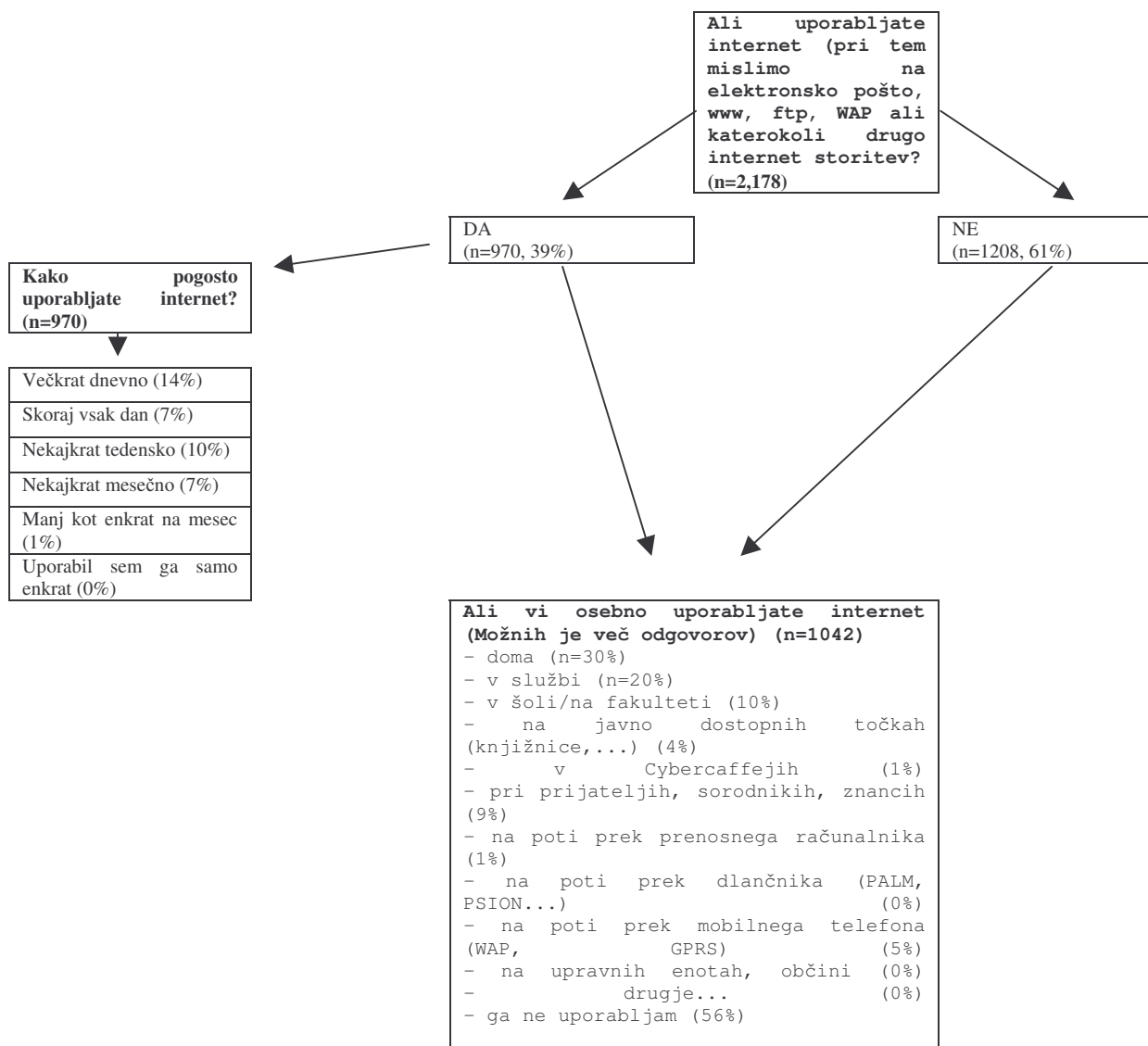
Ali vi osebno uporabljate internet...doma/v službi/v šoli, na fakulteti/na javno dostopnih točkah (knjižnice,...)/v Cybercafejih/pri prijateljih, sorodnikih, znancih/na poti prek prenosnega računalnika/na poti prek dlančnika (PALM,PSION)/na poti prek mobilnega telefona?

Vsi respondenti sicer niso odgovarjali na obe vprašanji, vendar pa so vsi, ki so odgovarjali na vprašanje Eurobarometra, pred tem odgovarjali tudi na RISovo vprašanje. Tako so lahko respondenti dobili vprašanje o uporabi interneta na posamezni lokaciji (Eurobarometer), tudi če so pred tem na RISovo vprašanje odgovorili, da interneta ne uporabljajo. S tem smo dobili neposredno primerjavo med Evropsko lokacijsko definicijo uporabnikov interneta, in pa definicijo uporabnikov interneta s katero delež uporabnikov interneta kontinuirano od leta 1996 spremlja RIS.

Anketa je potekala tako, da je na prvo RISovo vprašanje o uporabi interneta odgovarjalo vseh 2,178 respondentov, med katerimi jih je 970 odgovorilo, da uporabljajo internet in ti so nato dobili še vprašanje o pogostosti uporabe interneta. Izmed vseh respondentov pa jih je bilo

naključno izbranih 1,042, ki so ne glede na odgovor na RISovo vprašanje odgovarjali še na Eurobarometrovo vprašanje o uporabi interneta na posamezni lokaciji. Tako se je izkazalo, da je kar 59 od 1,042 respondentov (ki so poleg RISovega vprašanja dobili tudi Eurostatovo vprašanje) odgovorilo, da uporabljajo internet vsaj na eni izmed lokacij, čeprav so pred tem na RISovo vprašanje glede uporabe interneta na splošno odgovorili, da interneta sploh ne uporabljajo. Za lažje razumevanje prikazujemo potek ankete še shematsko.

Shema 1: Potek anketnega vprašalnika o uporabi interneta, RIS, April 2003 (n=2178)

Ko deleže uporabnikov interneta v Sloveniji (april 2003 – RIS: 37% oziroma Eurobarometer: 42% - v populaciji 15 let in več) primerjamo z evropskim povprečjem deleža uporabnikov interneta (junij 2002 - 51%; projekcija za april 2003 – 54%), za primerjavo izhajamo iz raziskave *Flash Eurobarometer 125*, ki je bila izvedena v mesecu decembru 2002 (http://europa.eu.int/comm/public_opinion/flash/fl135_en.pdf), in sicer v vseh državah evropske unije, na reprezentativnem vzorcu 30,000 enot (v vsaki državi članici je bilo anketiranih približno 2,000 oseb). Rezultati so uteženi, kar pomeni da odražajo nacionalno populacijo 15 držav članic EU. Anketiranje je bilo telefonsko, anketiranci so bili stari 15 let ali več. Raziskavo je za Evropsko komisijo izvedla institucija EOS Gallup Europe. Anketa obravnava uporabnike interneta, ki so definirani na podlagi različnih lokacij uporabe interneta, ter pogostosti uporabe interneta, kar je podrobno razloženo v nadaljevanju.

2 Uporabniki interneta

2.1 Definicije uporabnikov interneta

Natančno razumevanje definicij je zelo pomembno za razumevanje ocen o uporabnikih interneta, saj različne definicije uporabnikov interneta (različni indikatorji oziroma različno postavljena anketna vprašanja) povzročajo znatna razhajanja v oceni deleža uporabnikov interneta. V nadaljevanju so zato podani različni indikatorji uporabe interneta za Slovenijo in njihova primerjava z evropskimi indikatorji informacijske družbe (raziskava *Flash Eurobarometer 125*¹), na osnovi katerih v okviru projekta RIS sklepamo o deležu uporabnikov interneta v Sloveniji in Evropi.

a) Definicije RIS, oznaka RIS-S, RIS-M

Kkot smo že omenili RIS kontinuirano spremlja uporabo interneta v Sloveniji od leta 1996 z naslednjim standardnim vprašanjem, “*Ali uporabljate internet ... pri tem mislimo elektronsko pošto, www, ftp, WAP ali katerokoli drugo internet storitev?*” Gre za neposredni pristop pri spraševanju o uporabi interneta, ki ga od leta 2002 uporablja tudi družba CATI. Tiste, ki na to vprašanje odgovorijo pritrdilno, se podrobneje vpraša še o pogostosti uporabe interneta, nato pa se na osnovi pogostosti uporabe izloči osebe, ki internet uporabljajo vsaj mesečno (*mesečni uporabniki*) ali pa se upošteva vse uporabnike, ne glede na to kako pogosto uporabljajo internet (*splošni uporabniki*). Tako imamo lahko splošno in mesečno definicijo uporabnikov interneta, ki jih označujemo z oznako **RIS-S** (splošni) oziroma **RIS-M** (mesečni). Kadar so v poročilu navedene ocene po definiciji RIS, ki izhajajo iz meritev družbe CATI, jih označujemo s **CATI-S** oziroma **CATI-M**. Poudariti velja, da so razlike med njima majhne, na primer 31% vs. 33%.

¹ http://europa.eu.int/information_society/eeurope/benchmarking/list/source_data_pdf/report_eb125_en.pdf

b) Definicija EUROSTAT, oznake EU-S in EU-M

Ker v nekaterih grafih uproabljam tudi definicijo Eurostata, si jo oglejmo nekoliko podrobneje, čeprav v tokratni anketi ni bila uporabljena. Junija 2002 je bilo v RIS-ovo telefonsko anketo gospodinjstev vključen tudi sklop vprašanj iz Eurostat-ove raziskave, kjer se je vprašanje o uporabi interneta glasilo: »Kako pogosto ste v zadnjih treh mesecih v povprečju uporabljali internet (respondent za vsako lokacijo odgovarja posebej), kategorije odgovorov pa so bile: doma, na delovnem mestu, v šoli (ali kjer se izobražujete), s prenosnim računalnikom na poti, z dlančnim računalnikom na poti, z WAP mobilnim telefonom na poti, na drugih lokacijah (knjižnice, cybercafeji, od prijateljev, ipd)?«². Za uporabnika interneta velja vsaka oseba, ki je vsaj na eni lokaciji potrdila rabo interneta. Če izločimo tiste, ki na vseh lokacijah uporabljajo internet redkeje kot mesečno, dobimo Eurostatovo mesečno definicijo, ki jo označujemo z **EU-M**, sicer pa govorimo o splošni Eurostatovi definiciji **EU-S**.

c) Definicija FLASH EUROBAROMETER, oznake FEB-S in FEB-M

V okviru evropske raziskave o spremljanju informacijske družbe FLASH EUROBAROMETER 125 je vprašanje o uporabi interneta postavljeno tako, da so vsi respondenti, ki odgovarjajo na vprašanje glede osebne uporabe interneta,³ za vsako možno lokacijo uporabe interneta vprašani posebej. Za razliko od Eurostatove definicije se ne omenja uporabe v zadnjih treh mesecih, ampak sprašuje za uporabo interneta v tistem trenutku. Gre

² Pri prevajanju iz Eurostat-ove raziskave evropskega statističnega urada je v RIS-ovem sklopu Eurostat-ovih vprašanj glede uporabe interneta prišlo do napake pri kategoriji "na drugih lokacijah". Respondenti, ki so odgovorili, da so uporabljali internet tudi iz drugih lokacij niso imeli možnosti, da bi natančneje navedli, katere so bile te druge lokacije.

³ „The following questions refer to your personal use of the internet. Do you personally use the internet (respondent za vsako lokacijo odgovarja posebej). Kategorije odgovorov: at home, at work, at school, college, university, from a public access point (library, City Hall, etc.), in a cybercafe, at a friend's, an acquaintance's, a relative's place, on the move from laptop, on the move handheld/pocket, on the move mobile phone, elsewhere?”

torej za lokacijsko definicijo uporabnikov interneta, ki je glede na pogostost uporabe spet lahko splošna (označujemo jo z **FEB-S**) oziroma mesečna (**FEB-M**).

Razlike med evropskimi definicijami uporabnikov interneta (EUROSTAT, FLASH EUROBAROMETER) in njihova primerjava z definicijami, ki se uporabljajo v Sloveniji (RIS, CATI, SJM) so podrobneje obravnavane v poročilu *RIS 2002 Gospodinjstva: Primerjava Slovenija – EU*.

Opozoriti torej velja na znatne metodološke razlike v pogledu definicije uporabnikov interneta. Posebej neugodno je, da se med seboj razlikujejo celo v evropskem okviru uveljavljene definicije uporabnikov interneta (Eurostata in Flash Eurobarometer), kar še dodatno otežuje primerjave. Poleg različnih definicij uporabnikov je pri ocenjevanju deleža uporabnikov interneta pomembna tudi starostna skupina, na osnovi katere sklepamo o uporabi interneta za celotno populacijo. V različnih raziskavah se namreč anketira različne starostne skupine, na njihovi osnovi pa se nato preračuna delež uporabnikov v celotni populaciji (glej poročilo *Primerjava SI:EU junij 2002, RIS2002/1*). Različni deleži uporabnikov interneta so torej predvsem posledica različno postavljenega anketnega vprašanja (**definicija**), pogostosti uporabe interneta (**tip uporabnika**) in starostne skupine, na osnovi katere sklepamo o deležu uporabnikov (**starostna skupina vzorca**).

Če upoštevamo zgolj mesečne uporabnike interneta (po katerikoli definiciji), so deleži nekoliko nižji, kot pa če upoštevamo vse, splošne uporabnike interneta, ne glede na pogostost uporabe.

Razlike v deležih so tudi posledica razlik v starostni strukturi vzorca, ki ga anketiramo: v raziskavah EU so podatki praviloma navedeni za deleže v populaciji 15 let in več, medtem ko nekatere ocene projekta RIS upoštevajo le uporabnike v starosti 12-65 let (sicer 10 do 75 let). Pri tem gre v populaciji 12-65 let pričakovati večji delež uporabnikov kot v populaciji 15 let in več. Seveda pa je vedno mogoče izvesti ustrezen preračun od populacije 12-65 na populacijo 10-75 oziroma 15 let in več. Odstotki uporabnikov interneta v populaciji od 10 do 75 let so približno taki kot v celotni populaciji.

Na osnovi tega gre v Sloveniji – če vzamemo definicije RIS – v primerjavi z EU na eni strani za nižjo oceno deleža uporabnikov interneta, po drugi strani pa lahko tudi za višjo oceno deleža, če je ta osnovan zgolj na starostni skupini od 12 do 65 let.

V splošnem se izkaže, da če sprašujemo za vsako lokacijo posebej, ali je tam anketiranec uporabljal internet, dobimo več pritrdilnih odgovorov, kot če vprašamo samo enkrat, na splošno, »ali uporabljate internet?«, in so zato deleži uporabnikov interneta po definicijah Eurostat in Flash Eurobarometer nekoliko višji. Neposredna primerjava izvedena v aprilu 2003, ko so bili isti respondenti vprašani o uporabi interneta na oba načina, je pokazala, da razlika med Eurobarometrovo definicijo FEB-S in RISovo definicijo RIS-S, znaša približno 5% uporabnikov v populaciji 15 let in več.

V nadaljevanju prikazujemo deleže uporabnikov interneta po različnih definicijah in primerjave med Slovenijo in EU. Da bi bila primerjava med Slovenijo in EU mogoča, smo nekatere deleže uporabnikov interneta smiselno priredili splošnim oziroma mesečnim uporabnikom interneta, prav tako pa smo konsistentno ocenili deleže uporabnikov interneta po različnih starostnih kategorijah.

2.2 Deleži uporabnikov interneta - trendi

V naslednjih dveh tabelah so prikazani razpoložljivi RISovi podatki o deležu uporabnikov interneta za obdobje zadnjih 15 mesecev, od decembra 2001 do aprila 2003. Do decembra 2001 pa so za Slovenijo na voljo samo podatki o deležu uporabnikov po definiciji RIS, ki v primerjavi z mednarodnimi definicijami (FEB, EU) kažejo na nižji delež uporabnikov interneta in niso neposredno primerljivi z evropskim povprečjem.

O evropskem povprečju deleža uporabnikov interneta (definicija FEB-S) za april 2003 žal še nimamo podatkov, vendar pa lahko na osnovi zadnjega podatka (53% splošnih uporabnikov v populaciji nad 15 let iz decembra 2002) in enakomerne rasti za 2% na polletje vse od leta 2000 sklepamo, da se povprečje uporabnikov interneta v EU v aprilu 2003 giblje okoli 55 % populacije nad 15 let. Podatki o deležu uporabnikov za Slovenijo pa so različni, odvisno katero definicijo uporabnikov interneta gledamo.

Tabela 1 Delež uporabnikov interneta v populaciji nad 15 let

	December 2001	Junij 2002	December 2002	April 2002
Slovenia (RIS-S)	33%	28%	-	
Slovenia (CATI-S)	33%	31%	32%	37%
Slovenia (CATI-M)				36%
Slovenia (ES-S)	-	35%	-	
Slovenia (FEB-S)	-	-	45%	42%
EU (FEB-S)	48%	51%	53%	54%*

*ocena

Tabela 2 Delež uporabnikov interneta v celotni populaciji (brez uporabnikov pod 15 let)

	December 2001	Junij 2002	December 2002	April 2002
Slovenia (RIS-S)	26%	23%	-	
Slovenia (CATI-S)	26%	26%	27%	31%
Slovenia (CATI-M)				30%
Slovenia (ES-S)	-	29%		
Slovenia (FEB-S)	-	-	38%	35%
Slovenia (RIS-ALL-S)	-	-	38%	
Slovenia (RIS-ALL-M)	-	-	34%	
EU (FEB-S)	41%	44%	45,5%	47%*

*ocena

V juniju 2002 se je izkazalo, da je ocena po definiciji RIS-S in meritvah družbe CATI za 4 % nižja od ocene po definiciji EU-S. Ocena po definiciji RIS-S v meritvah RISa je še nekoliko nižja od ocene družbe CATI (za 7 % od ocene EU-S in 3 % od ocene družbe CATI), vendar pa razlika po meritvah RISa in družbe CATI ni statistično značilna.

Še nekoliko večja razlika v deležu splošnih uporabnikov interneta pa se kaže med definicijami RIS-S po meritvah družbe CATI (32%) in evropsko lokacijsko definicijo FEB-S (46%) iz decembra 2002, in sicer kar za 13%. Zadnji podatki iz aprila 2003, ko sta bila deleža uporabnikov interneta po obeh definicijah (RIS in FEB) merjena na istem vzorcu, vendarle kažejo, da je razlika med RISovo in Evropsko definicijo uporabnikov interneta nekoliko manjša, saj aprila znaša le 5%, kar pa je v določeni meri tudi posledica metodologije merjenja, saj so isti respondenti dobili najprej vprašanje RIS in nato pa še vprašanje FEB, kar je vzrok večji konsistentnosti v odgovorih respondentov (glej shemo v metodologiji).

Da bi pokazali na razmerje med splošnimi in mesečnimi uporabniki interneta, je v zgornjih grafih vključena tudi ocena deleža mesečnih uporabnikov. Po podatkih CATI iz aprila 2003 razlika med mesečnimi in splošnimi uporabniki znaša samo še 1% vseh uporabnikov. Ker je v preteklosti veljalo, da je delež mesečnih uporabnikov po vseh definicijah za 2 do 3 % manjši od deleža splošnih uporabnikov interneta, lahko sklepamo da uporaba interneta med osebami, ki se opredelijo za uporabnike, postaja vedno bolj pogosta.

Ob primerjavi Slovenije z Evropo se po zadnjih podatkih iz aprila 2003 po eni strani kaže, da Slovenija zmanjšuje zaostanek za EU. Upoštevajoč definicijo RIS, ki sicer ni neposredno primerljiva z evropskimi podatki, je v zadnjih 6 mesecih delež uporabnikov interneta v Sloveniji statistično značilno narasel (za 5%). Iz značilno ustaljene in počasne rasti uporabnikov interneta v Evropi pa takega porasta v tem obdobju ne gre pričakovati. Po drugi strani pa upoštevajoč evropsko definicijo uporabnikov FEB, ki je neposredno primerljiva z podatki za EU, ugotovimo da delež uporabnikov v Sloveniji od decembra ostaja nespremenjen in Slovenija ni zmanjšala zaostanka za Evropo, ter še vedno zaostaja za dobrih 10% uporabnikov interneta v populaciji 15 let in več (SLO:42% - EU:54%). Še več, kaže se celo upadanje. Nakazan upad deleža uporabnikov po definiciji FEB v aprilu 2003 sicer ni

statistično značilen in je najverjetneje posledica metodoloških posebnosti v aprilskih meritvah, predvsem vrstnega reda vprašanj v anketi, saj so respondenti najprej dobili vprašanje o rabi interneta po RISovi definiciji in šele nato po evropski definiciji (glej shemo v poglavju metodologija), v decembru pa so dobili samo vprašanje FEB brez predhodnega »spominjanja« na uporabo interneta z vprašanjem RIS. Ker je po RISovi definiciji delež uporabnikov praviloma manjši (npr. decembra 2002 je razlika znašala 10%) in so nanj respondenti odgovarjali najprej, je to lahko vzrok tudi manjšemu deležu po vprašanju FEB, na katerega so odgovarjali respondenti za RISovim vprašanjem.

Pri deležu uporabnikov interneta tako obstajajo določena razhajanja med mednarodnimi definicijami in definicijo RISa, ki pa bi bile lahko pojasnjene samo, če bi bila mogoča popolna rekonstrukcija trenda rasti uporabnikov interneta v Sloveniji od leta 1996 iz RISove definicije na evropske definicije. Taka rekonstrukcija bo mogoča šele, ko bodo na voljo manjkajoči podatki (npr. delež uporabnikov v EU za 2003 po definiciji FEB) in pa nekaj daljša časovna vrsta o deležu uporabnikov po evropskih definicijah za Slovenijo.

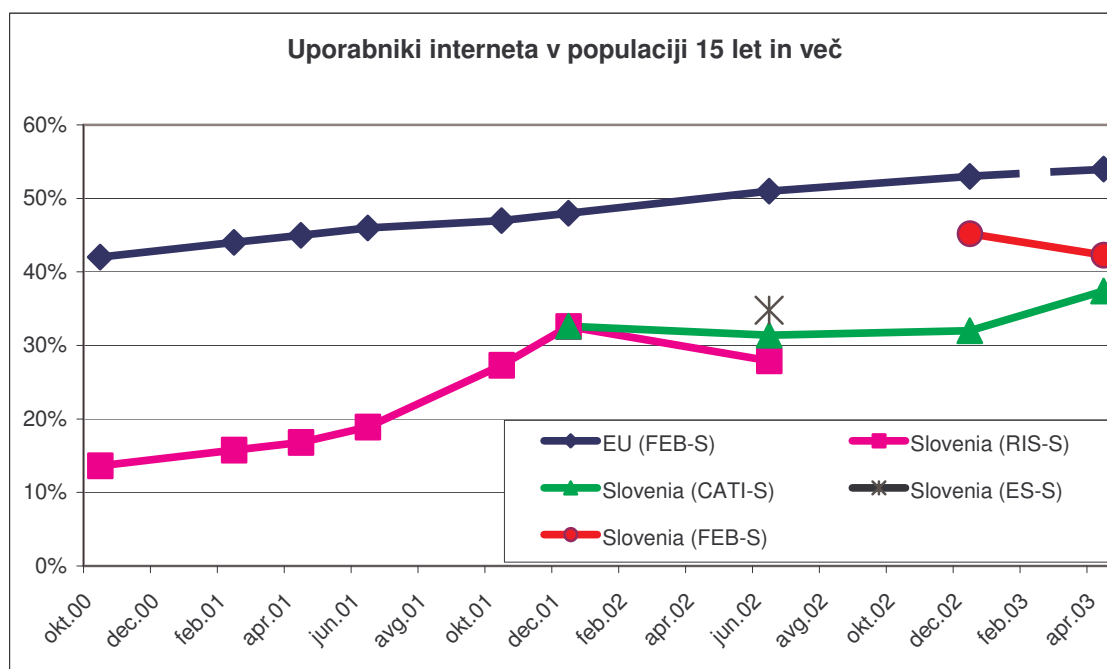
V naslednji tabeli so povzete vse razpoložljive in primerljive ocene deležev z absolutnimi številkami uporabnikov interneta in oceno natančnosti podatkov, za obdobje zadnjih 18 mesecev. Naj še enkrat poudarimo, da se deleži nanašajo na starostno skupino 15 let in več, ki jo uporabljajo za primerjave v državah EU.

Tabela 3 Ocene števila splošnih uporabnikov v populaciji nad 15 let

	Delež v populaciji nad 15 let	95% interval zaupanja	Ocena števila splošnih uporabnikov	Napaka ocene
Slovenia (CATI-S) - april 2003	37%	± 2%	599,618	± 14083
Slovenia (FEB-S) - april 2003	42%	± 3%	680,648	± 20754
Slovenija (RIS-S) - junij 2002	28%	± 2%	453,765	± 34,301
Slovenija (CATI-S) - december 2002	32%	± 2%	518,589	± 35,637
Slovenija (ES-S) - junij 2002	35%	± 2%	567,207	± 39,916
Slovenija (FEB-S) - december 2002	45%	± 3%	729,266	± 49,180
Slovenija (RIS-ALL-S) - december 2002	46%	± 4%	745,471	± 62,085
Slovenija (RIS-ALL-M) - december 2002	41%	± 4%	664,442	± 61,267
EU (FEB-S) - december 2002	53%	± 0,3%	167,278,600	±1,810,161
EU (FEB-S) - junij 2002	51%	± 0,3%	160,966,200	±1,813,066

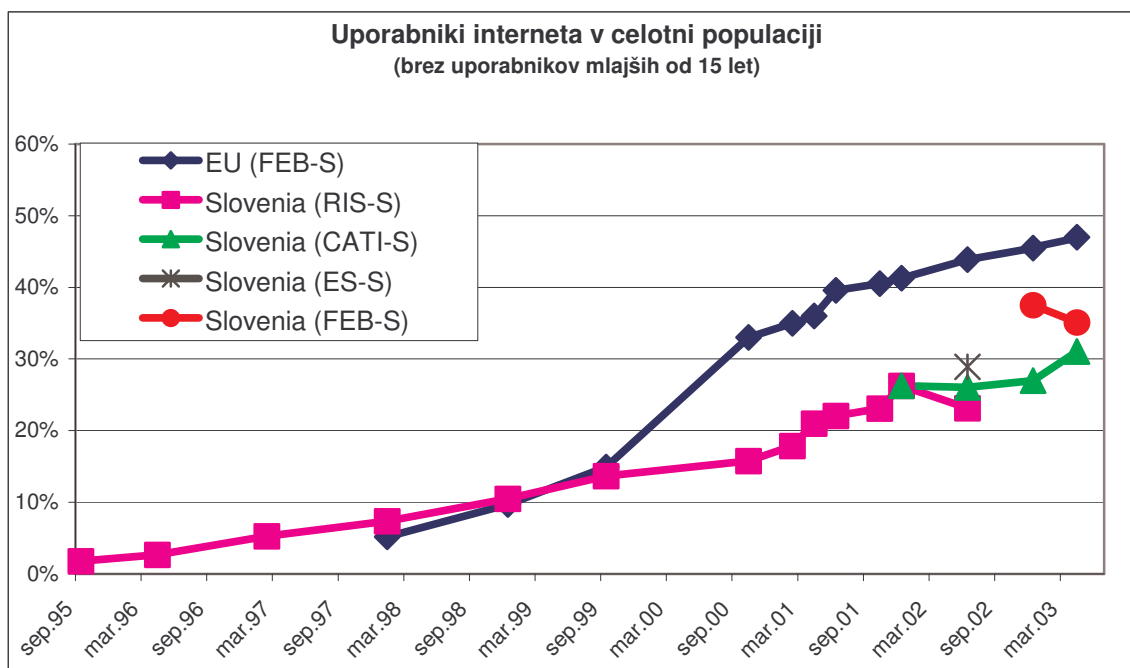
Po podatkih iz aprila 2003 je v populaciji 15 let in več (po RISovi definiciji) pri 5% tveganju intervalna ocena med 585,000 in 615,000 uporabnikov interneta. Po evropski definiciji (FEB-S) pa je število uporabnikov v tej populaciji še za 5% višje in znaša med 660,000 in 700,000 splošnih uporabnikov interneta. Po podatkih iz decembra 2002 pa je v isti populaciji v Evropi (po FEB-S definiciji) 53% uporabnikov interneta, kar znaša absolutno od 165 do 169 milijonov uporabnikov. Ocene veljajo ob upoštevanju dejstva, da ima Slovenija 2 milijona prebivalcev, EU15 pa 367 milijonov prebivalcev⁴.

Spodaj pa so trendi deležev uporabnikov interneta prikazani še grafično.

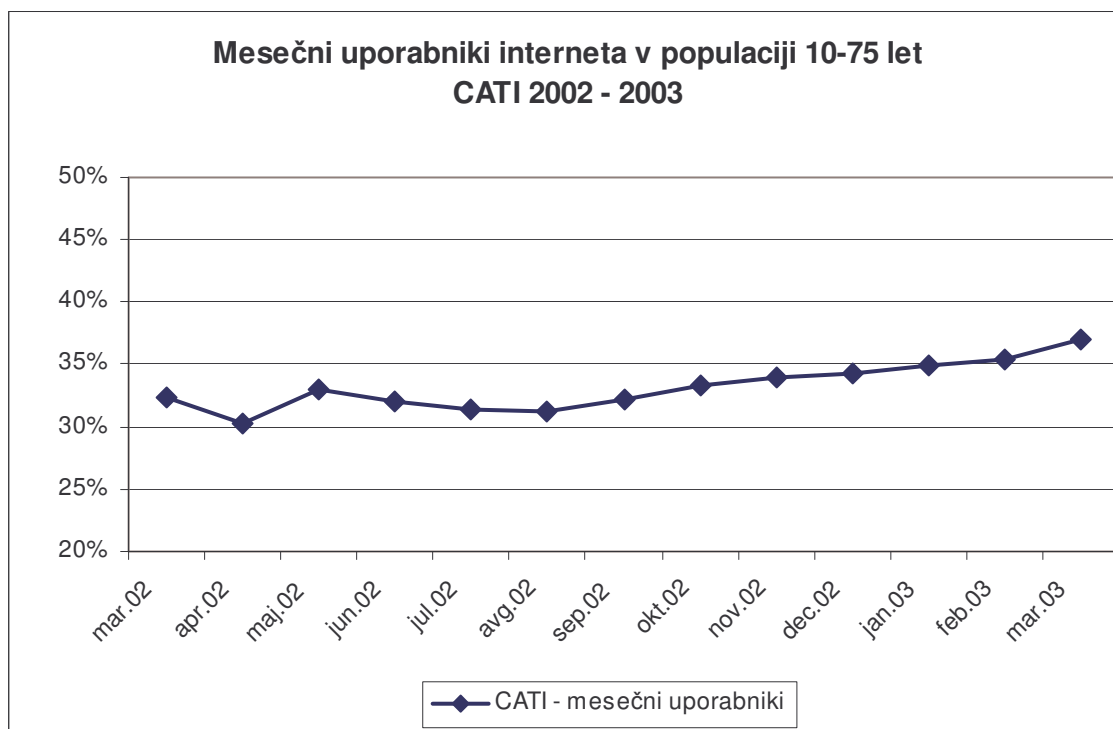
Slika 1 Uporabniki interneta v populaciji 15 let in več, primerjava SLO – EU (2000 – 2003)

⁴ Eurostat, januar 2001.

Slika 2 Uporabniki interneta v celotni populaciji (brez uporabnikov mlajših od 15 let) Si- U (1996 – 2003)

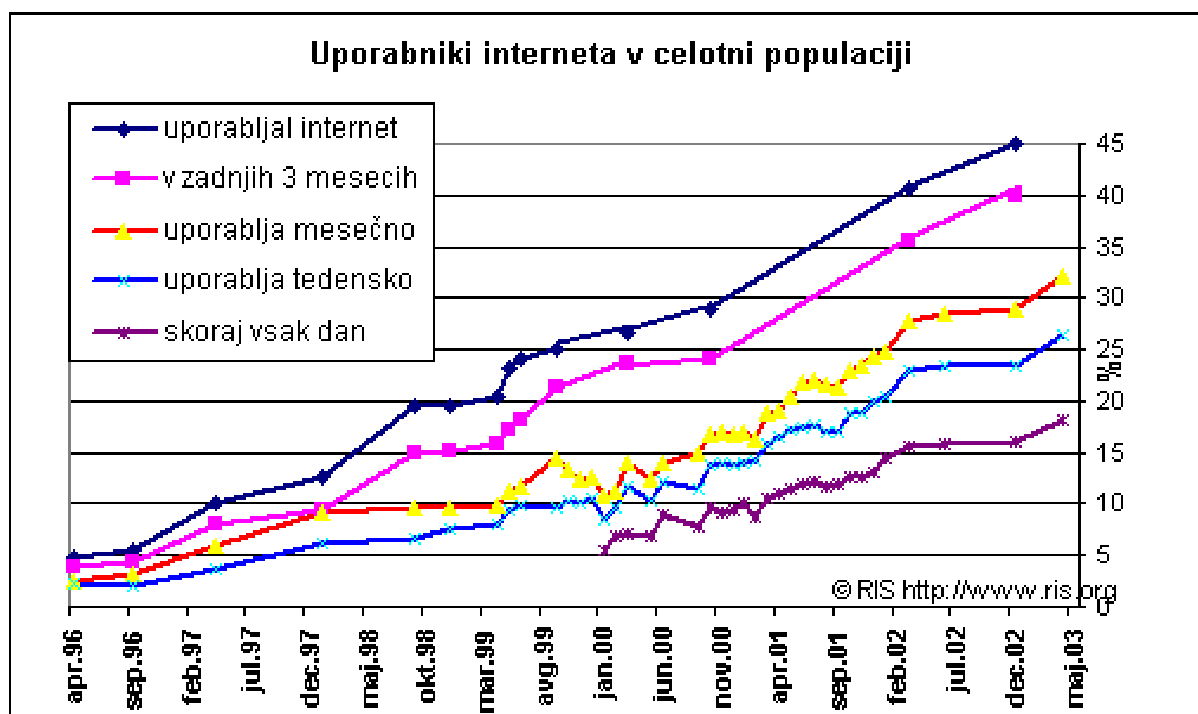
Na spodnji sliki pa je z dovoljenjem družbe CATI prikazan trend rasti deleža mesečnih uporabnikov interneta in po meritvah družbe CATI, kjer se uporablja definicija RIS-M.

Slika 3 Mesečni uporabniki interneta v populaciji 10 – 75 let, CATI (2002 – 2003)

Na osnovi trenda družbe CATI razberemo, da je od marca do septembra 2002 delež uporabnikov stagniral, nato se je začel počasi dvigovati, na začetku leta 2003 pa je rast bolj živahna, kar se ujema tudi z drugimi meritvami in podatki predstavljenimi na zgornjih slikah. V vsakem primeru pa se pri širjenju interneta očitno nahajamo v fazi povsem upočasnjene letne rasti, ki znaša zgolj 10-15% letno.

Da je bila skoraj enoletna stagnacija 2002/2002 preseževa šele v obdobju december 2002-april 2003 potrjuje tudi klasični RIS graf, kjer je prikazan rast deleža uporabnikov interneta v celotni populaciji glede na pogostost uporabe interneta, za obdobje od aprila 1996 do maja 2003. Deleži so v tem primeru osnovani na populaciji nad 10 let. Naj spomnimo, da gre za RISovo definicijo uporabnikov interneta, ki v primerjavi z evropsko definicijo delež uporabnikov interneta podcenjuje za najmanj 5%.

Slika 4 Uporabniki interneta v celotni populaciji glede na pogostost uporabe interneta, RIS, 1996 – 2003

Standardna definicija projekta RIS, kjer se upoštevajo vsi uporabniki v starosti 10 in več (in ne le nad 15 let) in kjer se upoštevajo le mesečni uporabniki, kaže da je v Sloveniji teh 642,000, tedenskih uporabnikov je 528,000, in dnevnih (vsak dan ali skoraj vsak dan) pa 362,000. O vsaj eni uporabi interneta pa po teh podatkih poroča že 900,000 oseb.

2.3 Deleži uporabnikov interneta po starostnih kategorijah

V spodnjih tabelah so natančneje predstavljeni deleži uporabnikov interneta še po različnih starostnih kategorijah glede na pogostost uporabe interneta. Podatki so iz aprila 2003 in se nanašajo na uporabnike interneta po definiciji RIS in FEB. Poleg podatkov RIS in FEB so za ilustracijo podani še podatki meritev družbe CATI, ki tudi uporablja definicijo RIS, vendar upošteva samo mesečne uporabnike interneta.

Delež za celotno populacijo je izračunan na osnovi deleža uporabnikov v populaciji 10 do 75 let, kar pomeni da v njem niso zajeti uporabniki mlajši od 10 let in starejši od 75 let. Vendar pa je takih uporabnikov relativno malo in je zato populacijska ocena še vedno natančna.

Zaradi različne starostne kategorije, na osnovi katere smo sklepali na delež uporabnikov v celotni populaciji, se ocene v celotni populaciji nekoliko razlikuje od deležev za celotno populacijo prikazanih v nekaterih zgornjih slikah. V zgornjih slikah pri izračunu deleža za celotno populacijo namreč zanemarjamo uporabnike mlajše od 15 let, v spodnjih tabelah pa izgubljam le morebitne uporabnike mlajše od 10 let in starejše od 75 let. Ker je v slednjih kategorijah zaenkrat še malo uporabnikov interneta, velja za populacijsko oceno deleža uporabnikov upoštevati predvsem ocene v tabelah, ki sledijo, saj so v tem pogledu natančnejše, zgornje populacijske ocene (slika 2 in tabela 1 ter tabela 2) pa služijo samo za primerjavo z Evropsko Unijo. Seveda pa so tudi uporabniki izven starosti 10-75::

- v starostni kategoriji 10-11 let je 50.2% uporabnikov interneta,
- v starosti 66-74 pa je 2.6% uporabnikov,

kar pomeni, da so uporabniki nedvomno tudi v starosti pod 10 let in nad 75 let, kar lahko ocenimo na cca. 20,000 uporabnikov interneta oziroma za odstotek slovenske populacije, ki niso vključeni med uporabnike, čeprav internet uporabljajo.

Za oceno natančnosti ocene deleža uporabnikov interneta v posameznih starostnih kategorijah je v vsakem stolpcu neveden tudi n (število enot, na osnovi katerih je izračunan delež), ki ga je potrebno interpretirati v skladu z navodili predstavljenimi v metodologiji.

Tabela 4 Uporabniki interneta glede na starostno skupino in pogostost uporabe interneta (April 2003, RIS/CATI)

	10 do 75	10 do 11	12 do 14	16 do 17	15	18 do 27	28 do 37	38 do 47	48 do 57	58 do 65	66 do 74	12 do 65	15 in več	Populacija
UPORABA INTERNETA RIS	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
večkrat dnevno	14,3	2,0	8,0	19,6	11,4	24,7	26,1	14,2	8,9	1,6	1,5	17,0	14,8	12,1
skoraj vsak dan	7,1	6,8	7,6	10,6	14,7	13,8	8,7	7,3	4,7	0,9	0,3	8,4	7,1	6,0
nekajkrat tedensko	9,8	30,5	17,7	25,4	26,5	17,0	8,9	8,5	5,5	2,2	0,8	9,0	8,9	8,3
nekajkrat mesečno	6,6	10,9	21,1	13,2	17,3	10,5	8,9	4,6	2,1	2,6		7,6	5,8	5,7
manj kot mesečno	0,8		2,0	2,7	2,2	0,6	0,6	1,2	0,9	0,2	0,2	1,0	0,8	0,7
Uporabil enkrat	0,1								0,4			0,1	0,1	0,0
Skupaj	38,6	50,2	56,5	71,5	72,1	66,6	53,3	35,7	22,5	7,5	2,8	43,0	37,4	32,8
n	835	25	56	41	17	254	196	152	73	17	6	391	755	838
CATI														
mesečni	37,6	50,2	54,4	68,8	69,9	65,7	52,6	34,5	21,2	7,3	2,6	41,3	-	32,3
n														2178

*n vzorca = 2178; delež za celotno populacijo je izračunan na osnovi deleža uporabnikov v populaciji nad 10 let, kar pomeni da v njem niso zajeti uporabniki mlajši od 10. Populacija nad 10 let pomeni 1,7 mio oseb.

Tabela 5 Uporabniki interneta glede na starostno skupino in pogostost uporabe interneta (April 2003, FEB)

	10 do 75	10 do 11	12 do 14	16 do 17	15	18 do 27	28 do 37	38 do 47	48 do 57	58 do 65	66 do 74	12 do 65	15 in več	Populacija
UPORABA INTERNETA	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
večkrat dnevno	15,0		3,1	23,5	10,7	25,7	30,2	16,0	7,7	2,1	1,4	17,0	16,0	12,8
skoraj vsak dan	7,3		13,6	3,8	22,6	13,9	10,1	4,9	6,3	1,2	0,6	8,2	7,1	6,2
nekajkrat tedensko	8,6	29,1	10,2	23,5	31,8	17,0	8,5	6,8	3,9	1,1	0,8	9,0	8,0	7,3
nekajkrat mesečno	6,8	14,4	21,8	15,5	12,4	12,8	6,1	5,2	2,8	1,3		7,4	5,8	5,7
manj kot mesečno	0,9		4,1	3,9	5,8		0,7	1,1	1,2	0,4		1,0	0,8	0,8
uporabil enkrat	0,1								0,6			0,1	0,1	0,1
nedefinirano	5,1	6,0	13,6	19,4	6,6	4,9	7,6	4,9	2,1	2,1		5,5	4,6	4,3
Skupaj	43,8	49,5	66,3	89,6	89,9	74,3	63,3	39,0	24,6	8,2	2,8	48,2	42,3	37,1
n	454	12	34	23	10	135	108	80	39	9	3	438	407	454

*n vzorca = 1045; delež za celotno populacijo je izračunan na osnovi deleža uporabnikov v populaciji 10 - 75, kar pomeni da v njem niso zajeti uporabniki mlajši od 10 let in starejši od 75 let. Populacija 10 – 75 pomeni 1,7 mio oseb.

Tabela 6 Deleži splošnih uporabnikov interneta glede na starostno skupino, primerjava RIS vs. FEB (April 2003)

UPORABA INTERNETA		10 do 15	16 do 20	21 do 25	26 do 30	31 do 35	36 do 40	41 do 45	46 do 50	51 do 55	56 do 60	61 do 65	66 do 70	71 in več	Populacija
	RIS-S	38,6	50,2	56,5	71,5	72,1	66,6	53,3	35,7	22,5	7,5	2,8	4,3	37,4	32,8
	FEB-S	43,8	49,5	66,3	89,6	89,9	74,3	63,3	39	24,6	8,2	2,8	48,2	42,3	37,1
	Razlika	-5,2	0,7	-9,8	-18,1	-17,8	-7,7	-10	-3,3	-2,1	-0,7	0	-5,2	-4,9	-4,3
	Nedef.	5,1	6,0	13,6	19,4	6,6	4,9	7,6	4,9	2,1	2,1		5,5	4,6	4,3

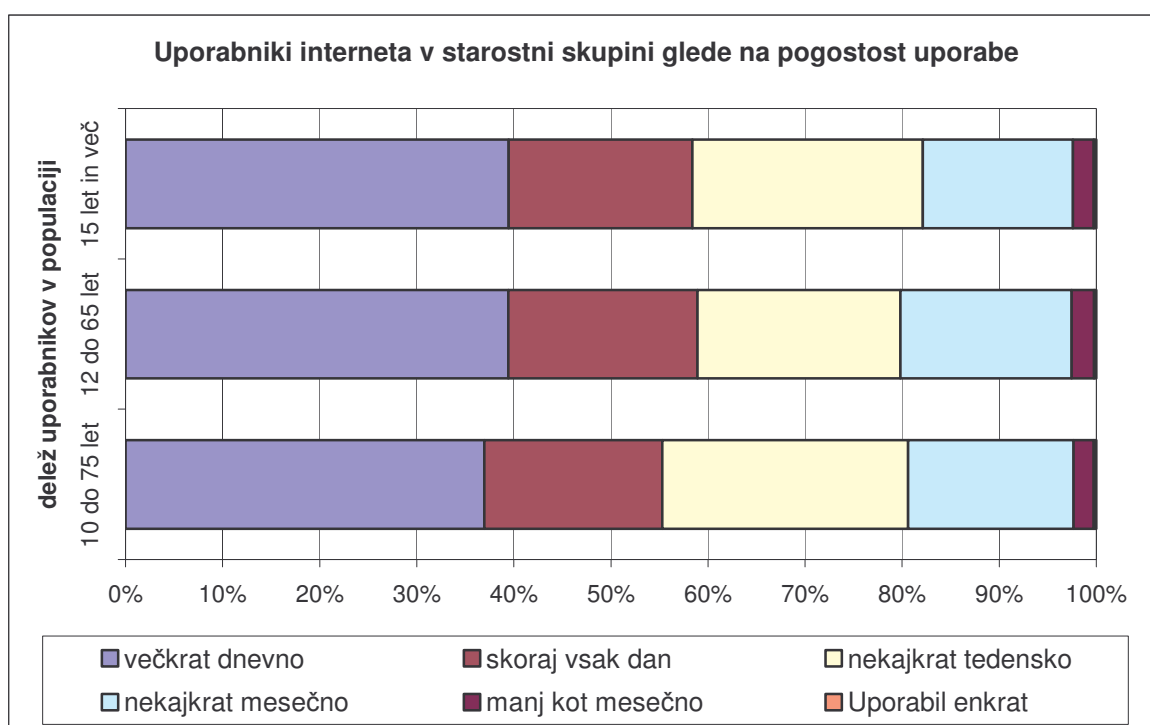
*n vzorca RIS=2178, FEB=1045

Po definiciji RIS je aprila 2003 v celotni slovenski populaciji torej 32,8% uporabnikov interneta. Po definiciji FEB pa je v aprilu v isti populaciji za 5% več uporabnikov (37,1%). Po isti definiciji uporabnikov in meritvah družbe CATi je v Sloveniji 37,6% mesečnih uporabnikov interneta, kar je 1% manj, kot je mesečnih uporabnikov interneta po meritvah RISa.

V tabeli 5 (definicija FEB) je med kategorijami pogostosti uporabe navedena tudi kategorija »nedefinirano«. V tej kategoriji se nahajajo tisti uporabniki interneta, za katere na osnovi definicije FEB ne moremo sklepati o pogostosti uporabe. Gre za logično posledico poteka vprašalnika, kjer je bilo vprašanje o pogostosti uporabe zastavljeno pred vprašanjem o lokaciji uporabe interneta (definicija FEB). Respondente, ki so na vprašanje RIS/CATI odgovorili s trditvijo da NE uporabljajo interneta, in so kasneje odgovorili DA uporabljajo internet na določeni lokaciji (FEB), niso dobili vprašanja o pogostosti uporabe interneta (n=59, glej poglavje metodologija). Ker so na RISovo vprašanje odgovorili, da NE uporabljajo interneta, niso dobili vprašanja o pogostosti uporabe. Gre torej za respondente, ki so nekonsistentno odgovorili na RISovo in Eurobarometrovo vprašanje o uporabi interneta in povzročajo razliko v deležu uporabnikov interneta med definicijo RIS in Eurobarometer. V Tabeli 6 so prikazane razlike v deležu splošnih uporabnikov interneta (po starostnih kategorijah), med definicijama RIS in FEB, od koder je razvidno, da se razlike v deležu uporabnikov med definicijama približno ujemajo z deležem, ki ga predstavlja skupina nekonsistentnih anketirancev.

2.4 Pogostost uporabe interneta

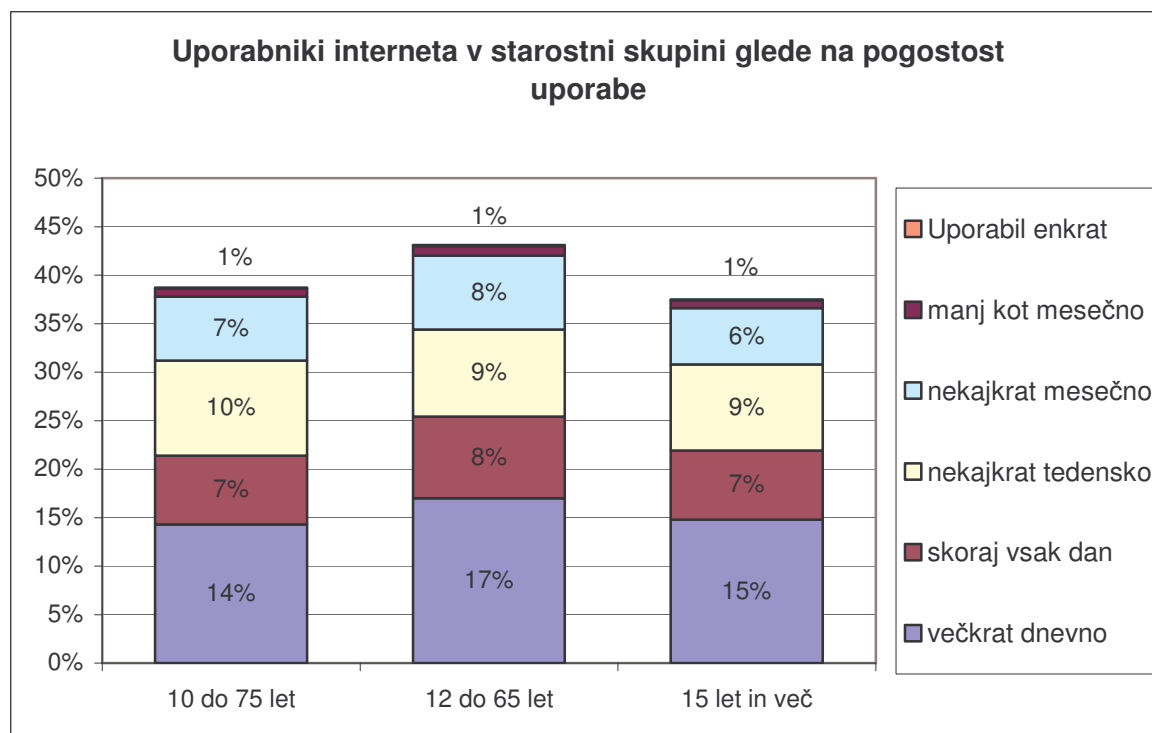
V Sliki 5 so grafično prikazani deleži uporabnikov interneta glede na pogostost uporabe interneta. Deleže prikazujemo za tri največkrat obravnavane populacije, pri čemer lahko iz podatka za kategorijo 10 –75 let sklepamo tudi na celotno populacijo, saj se deleži v njej ne razlikujejo bistveno od deležev v celotni populaciji.

Slika 5 Uporabniki interneta glede na pogostost uporabe interneta (April 2003, RIS/CATI)

Razmerja pogostosti uporabe med uporabniki interneta (relativni deleži) kažejo, da je med uporabniki v vseh obravnavanih starostnih kategorijah največ takih (skoraj 40%), ki internet uporabljajo večkrat dnevno, torej zelo pogosto. Sledijo jim uporabniki, ki internet uporabljajo nekajkrat tedensko, nato nekajkrat mesečno, uporabnikov, ki bi internet uporabljajo manj kot mesečno, pa je v vseh kategorijah zelo malo (3%). Iz tega lahko sklepamo, da uporaba interneta postaja vedno bolj vsakodnevno opravilo.

Na spodnji sliki pa je prikazan še absolutni delež uporabnikov interneta v starostni skupini glede na pogostost uporabe. Razvidno je tudi razmerje med uporabniki in ne-uporabniki interneta v Sloveniji v posameznih starostnih kategorijah.

Slika 6 Uporabniki interneta v populaciji glede na pogostost uporabe interneta (April 2003, RIS/CATI)

Vidimo lahko, da 17% slovenske populacije 15 let in več, uporablja internet večkrat dnevno, 16% skoraj vsak dan ali nekajkrat tedensko, 6% nekajkrat mesečno in samo 1 % celotne populacije 15 let in več uporablja internet manj kot mesečno.

2.5 Lokacija uporabe interneta

V naslednji tabeli so prikazani deleži uporabnikov interneta po posameznem mestu uporabe, za dve starostni kategoriji:

- 10-75 na osnovi katerega lahko sklepamo tudi o populacijskih deležih
- in 15 let in več, ki je predstavlja uveljavljeno starostna skupina za primerjave znotraj EU ter za dva obdobja (december 2002 in april 2003).

Tabela 3 Mesto uporabe interneta (uporabniki v populaciji), primerjava December/2002 in april/2003

	Populacija od 10-75 let (celotna populacija)		Populacija nad 15 let	
	dec-02 %	apr-03 %	dec-02 %	apr-03 %
doma	28,8	30,0	26,9	28,6
v službi	19,6	20,6	20,9	22,2
v šoli/na fakulteti	14,8	10,0	12,8	8,8
na javno dostopnih točkah (knjižnjice,...)	13,3	4,9	12,6	4,5
v Cybercafejih	2,5	1,4	2,7	1,4
pri prijateljih, sorodnikih, znancih	16,6	8,9	14,8	8,3
na poti prek prenosnega raeunalnika	1,7	1,3	1,8	1,4
na poti prek dlančnika (PALM, PSION...)	0,4	0,3	0,4	0,4
na poti prek mobilnega telefona (WAP, GPRS)	7,8	4,5	7,1	4,1
ga ne uporabljam	52,5	56,3	54,7	57,6
na upravnih enotah, občini	1,0	0,3	1,0	0,3
drugje	0,2	0,5	0,2	0,5
n	508	454	456	407

* seštevek v stolpcih presega 100%, ker je uporabnik lahko navedel več mest uporabe

Odstotki v tabeli predstavljajo delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet z določenega mesta in v določeni starostni kategoriji.

Ne glede na starostno kategorijo je najpogostejše mesto uporabe dom, od koder po podatkih iz aprila 2003 do interneta dostopa 30% populacije 10-75 let. Domači uporabi sledijo uporaba v službi (20%), ter uporaba v šoli/fakulteti (10%). V kategoriji drugo, kjer je bilo navedenih le nekaj alternativnih mest uporabe so bile navedena naslednja mesta *dijaški dom, hotel, na študentskih servisih, pri mami v službi, pri strankah, študentski klub*.

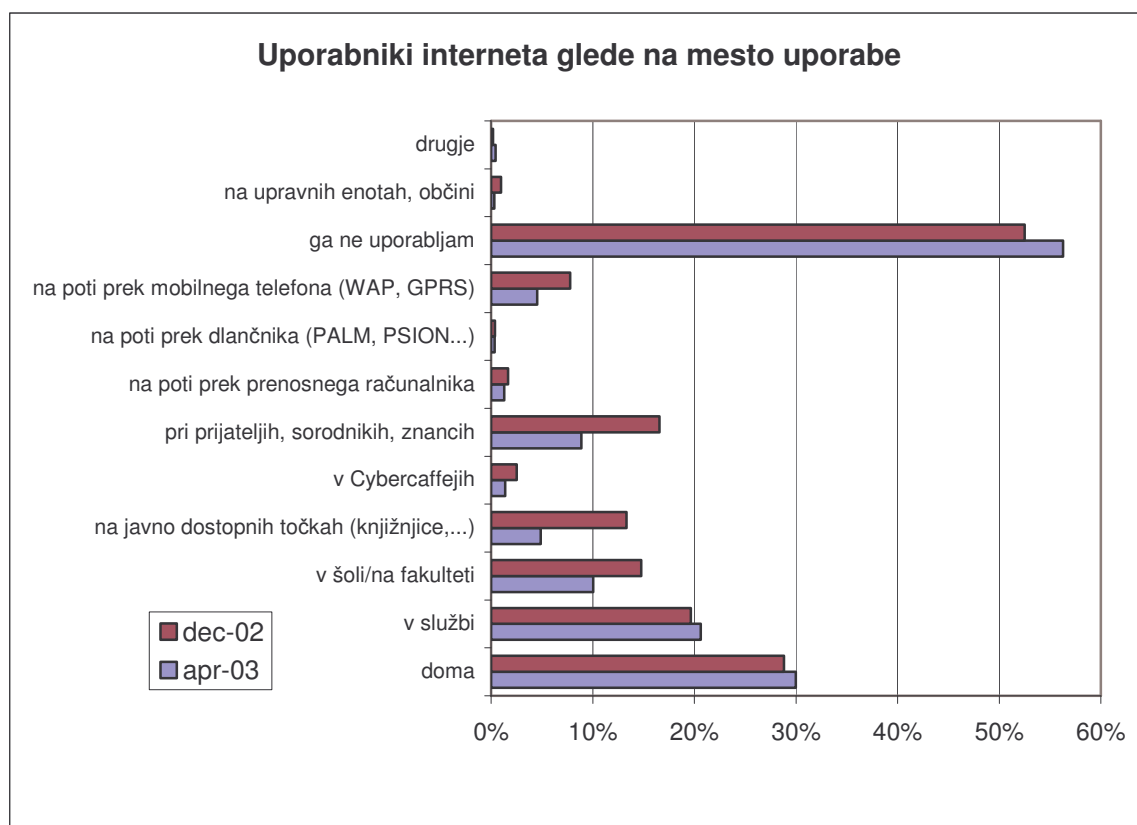
Zanimiv je visok odstotek uporabe interneta preko mobilnega telefona na poti. Na tak način po aprilskih podatkih uporablja internet kar 5% ciljne populacije, ki znaša 1,680,000, zato govorimo o okoli 80,000 osebah, ki izjavljajo, da dostopajo do interneta preko mobilnega telefona. Dodajmo, da je bil po decemberskih podatkih ta delež še nekoliko višji (8%), vendar pri tem ne gre za statistično značilno razliko.

Na nekaterih mestih uporabe so opazna večja odstopanja po mestih uporabe med decembrom 2002 in aprilom 2003, predvsem presenetljiva je velika razlika na dveh mestih:

- *na javno dostopnih mestih 13% → 5%,*
- *pri prijateljih znancih 17% → 9%.*

Na teh dveh mestih je v grobem polovico manj uporabnikov aprila 2003 kot decembra 2002, kar lahko delno pojasnimo s slučajnim osciliranjem, delno pa lahko razliko pojasnimo z že omenjeno specifičnostjo vprašalnika v aprilu 2003, kjer je to vprašanje sledilo vprašanju RIS, zaradi česar je negativen odgovor na vprašanje RIS lahko povzročil avtomatično zanikanje tudi na podvprašanja FEB. Pri tem je razumljivo, da so se zmanjšala predvsem mesta dostopa, značilna za manj intenzivne uporabnike interneta, ki so zanikali uporabo v RISovem vprašalniku. Navedena razlaga pa je tudi konsistentna z navideznim upadom števila uporabnikov med decembrom 2002 in aprilom 2003 (45% → 42%), kar lahko ravno tako pojasnimo z dejstvom, da smo v aprilu zaradi načina vprašanja izgubljali uporabnike, ki internet uporabljajo manj kot mesečno ali zgolj samo mesečno.

Deleži uporabnikov glede na mesto uporabe v populacijo 10-75 let so za december 2002 in april 2003, spodaj prikazane tudi grafično.

Slika 7 Mesto uporabe interneta (uporabniki v populaciji), primerjava December 2002 in april 2002

3 Primerjava definicij uporabe interneta

Isto vprašanje za dve različni definiciji uporabe interneta (RIS in FEB) nudi neposredno primerjavo med tema dvema definicijama, s čimer lahko v določeni meri pojasnimo odstopanja v deležu uporabnikov.

S križanjem vprašanj ene in druge definicije o uporabi Interneta dobimo vpogled v to, s katerega mesta uporabljajo internet tisti uporabniki interneta po definiciji FEB, ki so na RISovo vprašanje o splošni uporabi interneta odgovorili, da interneta sploh ne uporabljajo. Za razumevanje tabele velja ponoviti, da je bilo najprej anketirancem zastavljeno RISovo vprašanje in šele nato vprašanje FEB (glej shemo v metodologiji).

Tabela 7 Križanje med splošno (RIS) in lokacijsko (FEB) definicijo uporabe interneta (april 2003)

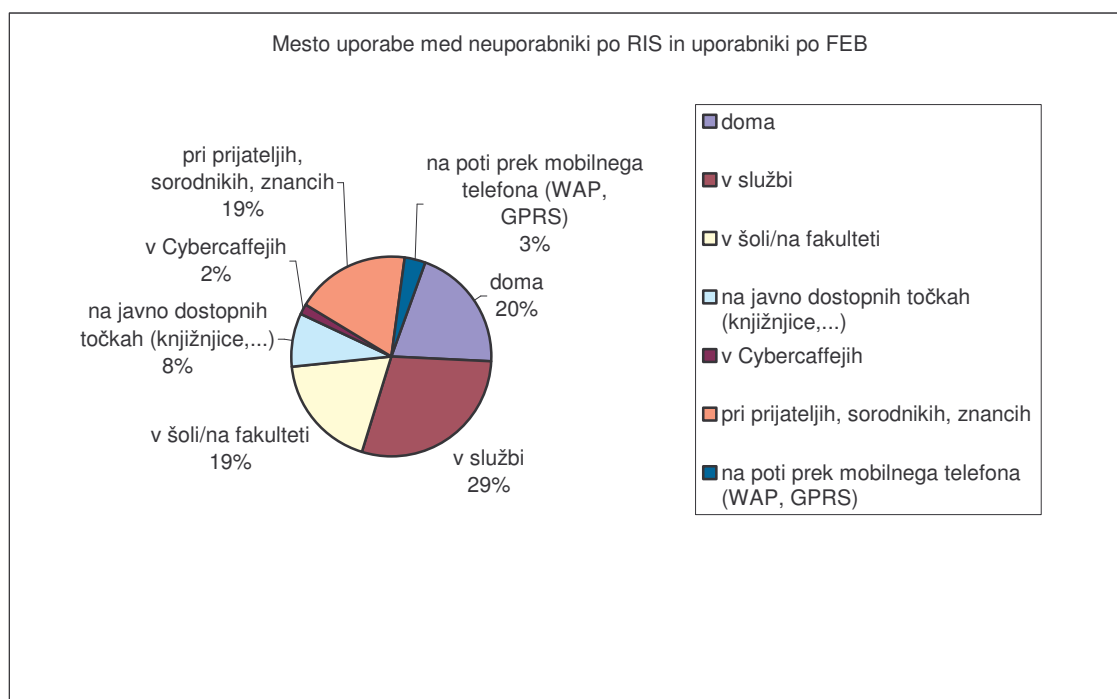
	RIS: Ali uporabljate internet - pri tem mislimo tudi elektronsko pošto, www, ftp, WAP ali katerokoli drugo internet storitev? (n)	
FEB: Ali vi osebno uporabljate internet.... (n)	da	Ne
Doma	352	12
v službi	248	17
v šoli/na fakulteti	99	11
na javno dostopnih točkah (knjižnice...)	53	5
v Cybercafejih	19	1
pri prijateljih, sorodnikih, znancih	87	11
na poti prek prenosnega računalnika	19	
na poti prek dlančnika (PALM, PSION...)	3	
na poti prek mobilnega telefona (WAP, GPRS)	45	2
ga ne uporabljam	4	526
na upravnih enotah, občini	5	
drugje	6	
n=1042		

* skupni n po stolpcih ni naveden, ker je eden respondent lahko navedel tudi več mest uporabe.

Iz tabele izhajata dve nekonsistentnosti. Prva je, da 4 anketiranci, ki so na RISovo vprašanje odgovorili, DA uporabljajo internet, kasneje navajajo, da interneta niso uporabili na nobeni od lokacij. Če to majhno število lahko pripišemo slučajni napaki, pa pri številu anketirancev, ki na RISovo vprašanje najprej odgovorijo, da interneta NE uporabljajo, kasneje pa navedejo

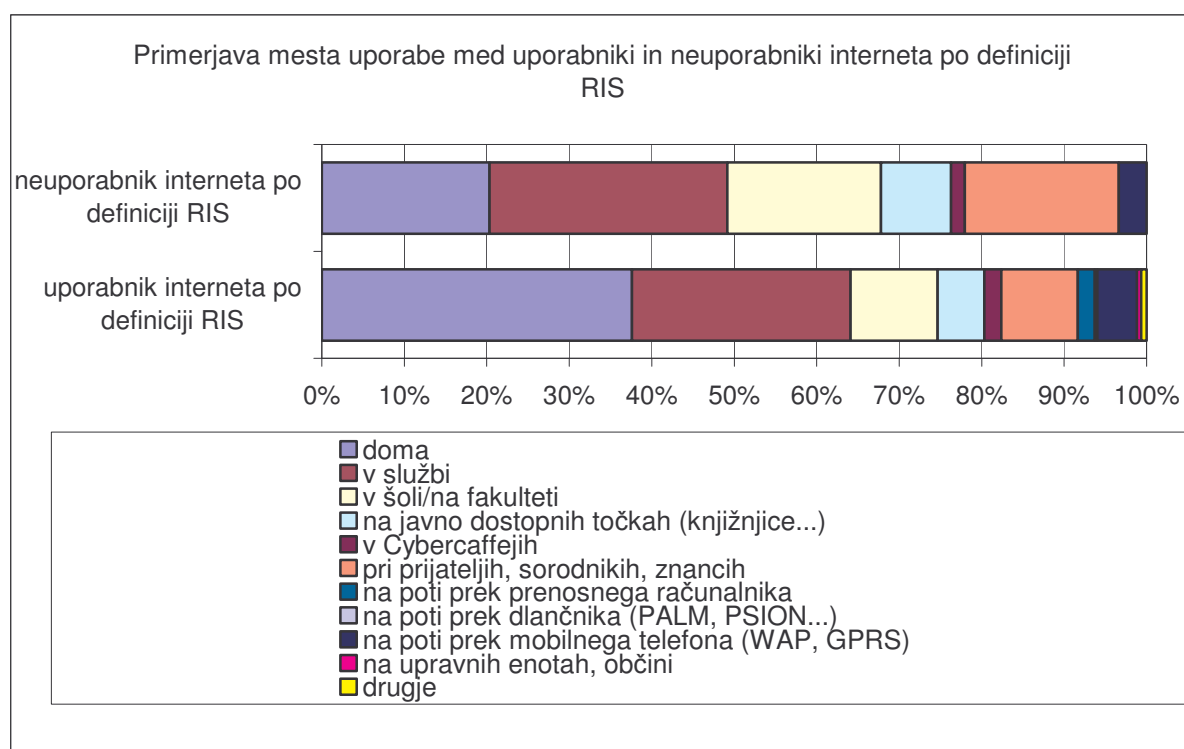
določeno lokacijo uporabe (torej da ga uporabljajo), o slučajnost ne moremo govoriti. Skupaj je namreč takih anketirancev 59 oziroma 1% vseh uporabnikov interneta po definiciji FEB. Tako odstopanje si lahko razlagamo s dejstvom, da vprašanje Eurobarometra, ki sprašuje po natančno določenih mestih uporabe, priključuje v spomin anketiranca določene okoliščine, ko je anketiranec že uporabljal internet, in na katere pri splošnem RISovem vprašanju brez opisa lokacije ni pomislil. Kot bomo videli so te okoliščine tipično uporaba pri prijateljih, v šoli ter na javno dostopnih točkah.

Poglejmo nekoliko natančneje, katera so tista mesta uporabe interneta, kjer so anketiranci najprej na RISovo vprašanje o splošni (brez navedbe lokacije) uporabi interneta odgovorili, da interneta NE uporabljajo, kasneje ob navedbi lokacije (FEB) pa so pri določenem mestu uporabe navedli, DA internet tam uporabljajo. Naj opozorimo, da so na spodnji sliki prikazana samo mesta uporabe za 59 anketirancev, pri katerih prihaja do razhajanj. Pri tem ni bilo večkratnih navedb, zato lahko rezultate prikažemo v enem samem strukturnem krogu. Dodati tudi velja, da je število teh respondentov zaradi narave tokratnega vprašanja FEB, o čemer smo že govorili, verjetno nekoliko podcenjeno.

Slika 8: Primerjava definicij: lokacija uporabe med neuporabniki interneta po definiciji RIS (april 2003)

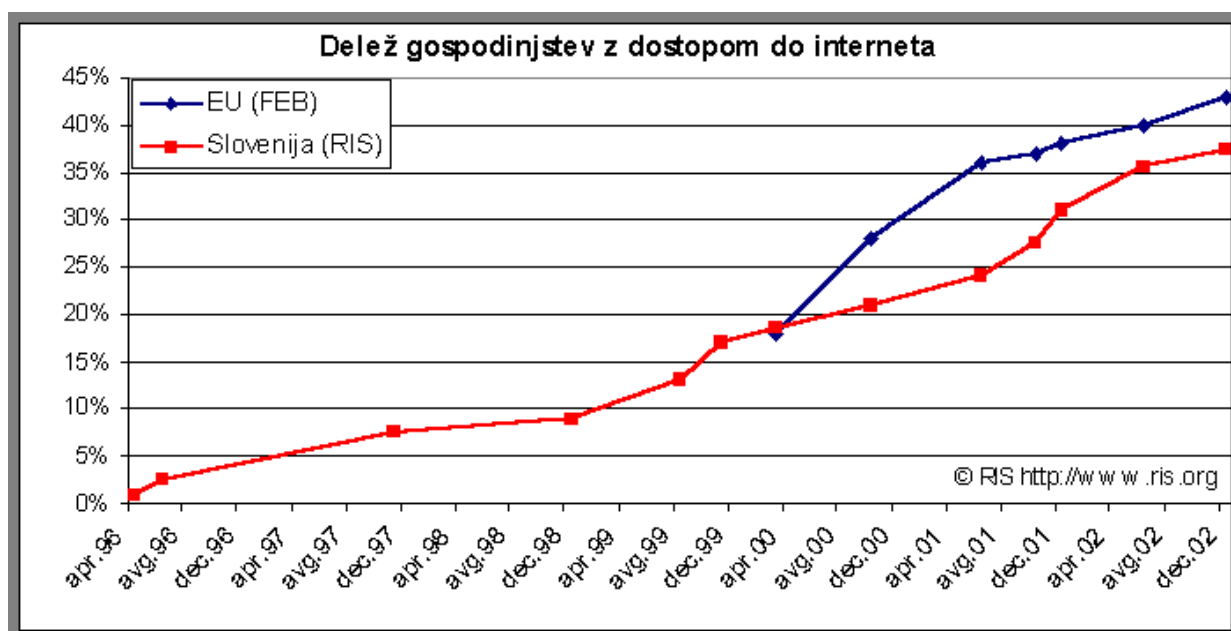
Glavna razlaga za razlike v deležu glede na RISovo in Eurobarometrovo definicijo je vsekakor dejstvo, da pri RISovem vprašanju “*Ali uporabljate internet?*” respondenti dojemajo uporabo interneta predvsem kot uporabo od doma in v službi, in je zato končni delež uporabnikov manjši, kot pa če respondente sprašujemo za vsako mesto uporabe posebej, kjer so eksplicitno navedene vse različne lokacije uporabe. Tak razmislek potrjuje tudi spodnja slika, kjer je prikazana primerjava po lokacijah uporabe med uporabniki in neuporabniki po definiciji RIS (vsi pa so uporabniki po definiciji FEB). Med neuporabniki po definiciji RIS je predvsem večji delež takih, ki uporabljajo internet v šoli, fakulteti, na javno dostopnih mestih in pri prijateljih, sorodnikih in znancih, kar je tudi razumljivo.

Slika 9 Primerjava definicij: primerjava lokacije uporabe po definiciji FEB glede na uporabniki in neuporabniki interneta po definiciji RIS (april 2003)

4 Dostop do interneta med gospodinjstvi

Čeprav v pričujočem poročilu ne obravnavamo uporabe interneta med gospodinjstvi, pa za primerjavo lahko posredujemo trend rasti deleža gospodinjstev z dostopom do interneta iz decemberskih merjenj. Vprašanje o dostopu v gospodinjstvih sicer tokrat ni bilo vključeno v anketo RIS, imamo pa tokrat prvič na voljo rezultate iz decembra 2002 za EU, zato lahko analiziramo najnovejše trende.

Slika 10: Delež gospodinjstev z dostopom do interneta, primerjava Slovenija – EU (1996 – 2002)

Na zgornji sliki je prikazana rast deleža gospodinjstev z dostopom do interneta od leta 1996 do začetka leta 2003 ter od 2000 leta tudi primerjava z evropskim povprečjem. V Sloveniji je hitra rast značilna za obdobje do 2000, ko je Slovenija celo prehitevala evropsko povprečje, nato se je rast hitro (oziroma prehitro) umirila in na osnovi tega je nastal tudi večji zaostanek. V zadnjem letu pa se ustaljuje že tudi drugo obdobje hitre rasti, ko Slovenija zmanjšuje zaostanek, ki je nastal 2000-2001. Videti je, da je tako v Sloveniji kot v EU penetracija interneta v gospodinjstvih v fazi počasne rasti, zato bodo morebitne spremembe razmerja vse počasnejše in sedanji zaostanek (Si 38%: EU 43%) se bo težko spremenil v kratkem časovnem obdobju.

Če za absolutno oceno števila gospodinjstev z dostopom upoštevamo število vseh gospodinjstev v Sloveniji iz popisa 2001 (t.j. 684.000 gospodinjstev), decemberski podatek o 38% gospodinjstvih pomeni skoraj 260,000 slovenskih gospodinjstev, kar je za okoli 15,000 več kot junija 2002.

Če pa smo nekoliko bolj natančni, je treba dodati, da tokrat nismo podatkov uteževali glede na gospodinjstva, ampak glede na osebe, zato je ocena za gospodinjstva verjetno minimalno precenjena. Odstotek 38% namreč pomeni odstotek respondentov v vzorcu, ki so izjavili, da imajo v gospodinjstvu dostop, kar ni povsem enako kot delež gospodinjstev z dostopom. Ker pa izkušnje kažejo, da so razlike zanemarljive, se z njimi na tem mestu podrobneje ne ukvarjamo.

KAZALO TABEL IN SLIK

Tabela 1 Delež uporabnikov interneta v populaciji nad 15 let.....	14
Tabela 2 Delež uporabnikov interneta v celotni populaciji (brez uporabnikov pod 15 let).....	14
Tabela 3 Ocene števila splošnih uporabnikov v populaciji nad 15 let.....	16
Tabela 4 Uporabniki interneta glede na starostno skupino in pogostost uporabe interneta (April 2003, RIS/CATI)	21
Tabela 5 Uporabniki interneta glede na starostno skupino in pogostost uporabe interneta (April 2003, FEB)	21
Tabela 6 Deleži splošnih uporabnikov interneta glede na starostno skupino, primerjava RIS vs. FEB (April 2003).....	22
Tabela 7 Križanje med splošno (RIS) in lokacijsko (FEB) definicijo uporabe interneta (april 2003).....	29
Slika 1 Uporabniki interneta v populaciji 15 let in več, primerjava SLO – EU (2000 – 2003)	17
Slika 2 Uporabniki interneta v celotni populaciji (brez uporabnikov mlajših od 15 let), primerjava SLO – EU (1996 – 2003).....	18
Slika 3 Mesečni uporabniki interneta v populaciji od 10 – 75 let, CATI (2002 – 2003).....	18
Slika 4 Uporabniki interneta v celotni populaciji glede na pogostost uporabe interneta, RIS, 1996 – 2003	19
Slika 5 Uporabniki interneta glede na pogostost uporabe interneta (April 2003, RIS/CATI).	24
Slika 6 Uporabniki interneta v populaciji glede na pogostost uporabe interneta (April 2003, RIS/CATI).....	25
Slika 7 Mesto uporabe interneta (uporabniki v populaciji), primerjava December 2002 in april 2002.....	28
Slika 8 Delež gospodinjstev z dostopom do interneta, primerjava Slovenija – EU (1996 – 2002).....	32
Slika 8 Primerjava definicij: lokacija uporabe po definiciji FEB, med neuporabniki interneta po definiciji RIS (april 2003)	30

Slika 9 Primerjava definicij: primerjava lokacije uporabe za uporabniki in neuporabniki interneta po definiciji RIS (april 2003) 31